

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Caput XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

dorum, non præbeat Episcopo in casu nostro justam causam faciendi illam anticipationem, sicuti fecerunt prædicti Episcopi n. 19. relati?

CAPUT XII.

De Cooperantibus cum non Jejunantibus.

1. Non est dubium, peccari mortaliter ab eo, qui ministrat cibos vetitos Fideli ad finem, ut hic in die Jejunii non jejunet. Id enim clarè est intendere directè rem mortaliter peccaminosam; sed dubium est, quando ejusmodi ministratio ex tali intentione non fiat.

De Patre, & Domino.

2. Inquires ergo primò, an Pater, & Dominus possint filiis, & familiaribus concedere cibos, si animadvertant filios, & servos non jejunaturos in die Jejunii?

Respondeo, Duobus modis hos se habere posse in hac re. Primò, compellendo filios, & servos, ut jejunent, & propterea illis negando cibos. Secundò, admonendo, modestèque increpando, ut jejunent. Ad hoc posterius obligantur Patres, & Domini, quia hi debent curam gerere suorum juxta illud ad Timoth. c. 5. *Si quis suorum, & maxime domesticorum curam non habet, fidem non habet, & est infideli deterior.* Ita Azor. part. 1. lib. 7. cap. 20. quest. 12. aliisque. Ad illud prius nequaquam (ut iidem docent) obligantur, quia ipsi non sunt Prælati,

ad quos magis pertinet cura spiritualis suorum ovium.

3. Ideo Domini, & Patres obligantur ministrare suis cibos, quamvis advertant, eos Jeunia debita non observaturos, quia ex una parte est res indifferens ejusmodi ministratio, & ex alia ipsi excusantur ex proprio officio, lendi cum debita liberalitate familiaribus, modò, ut dictum est, pro sua auctoritate moneant, increpantque non observantes.

4. Quæres, Possuntne Domini licitè imperare laboriosas actiones in die Jejunii servis filiisve, immò & operariis, quibus consequenter fiet, ut hic Jejunii lege liberentur?

5. Respondeo, Si bona fide Domini procedant, imperando labores, qui communiter imperati solent, etiam si differri valeant, non peccabunt; ut tenet Bonacina tom. 2. disp. ult. de præcept. Eccl. q. 1. p. ult. n. 9. & Sanchez in consilio lib. 5. c. 1. dub. 9. n. 2. quia utuntur jure tuo, præcipiendo, quæ possunt, & consueta sunt præcipi; servi autem non peccabunt, quia ex officio laborant, ut supra dictum est; immò propter eandem rationem poterit quis, ut docet Excobart. 1. cap. 13. de Jejunio n. 3. operarios condocere cum pacto, ut non jejunent, nec aliàs propter cibi defectum minus laborent.

6. Ne tamen hinc colligas, posse Dominum imperare servis, ut laborent in die festo, quando nulla urget necessitas, nec adest dispensatio, quia tunc laborare in die festo est peccatum; ut laborare in die Jejunii non festivo, peccatum

catum non est, esto, inde sequatur, non seruari à seruo laborante Jejunium : quare ibi immediatè imperaretur à Domino actio peccaminosa, non hinc ; & quamvis sequatur inde non observatio Jejunii, excusetur Dominus ex jure suo, & servi ex suo officio, ut dictum est.

7. Denique notandum est, prædictum Patrem familias non posse licitè in die Jejunii parare, vel ministrare carnes, multò minus ad illas comedendas, subditos suos invitare, quia tunc, ut supponimus, peccarent subditi, & invitati comedendo carnes ; & ex alia parte sola ratio alendi familiam, vel quid simile, non est proportionata causa ad cooperandum cum illis quoad manducandas carnes, quæ cum tanto rigore universalis vetat Ecclesia.

De filiis, servis, amicis,

8. Inquires secundò : Quid de Filiis, Servis, & Amicis in ordine ad Parentes, ad Dominos, & ad Coamicos ?

Respondeo : Quoad priores, hoc est, famulos, filiosque, similesque subditos ; dico, posse eos, Patribus, vel Dominis frangentibus Jejunium scienter, cibos parare, ac administrare. Ita Azot, part. 1. l. 7. cap. 31. quasi. 11. quia hæc ex una parte sunt opera ex se indifferentia ; & ex alia filiationis, & famulatus ratio ipsos satis excusat. Nota, quòd sola hæc ratio non sufficit pro carnibus, quando est certum, quòd Pater, & Dominus mortaliter peccant, eas comedendo ; nam, ut excusetur in hoc, major causa requiritur, hoc est,

Tambur. de Præcept. Eccles.

notabile damnum periculi gravis, quod prudenter timerent incurrere, si illas non ministrarent.

9. Quoad posteriores, id est, quoad Amicos ; dico casum, de quo dubitari potest, in hunc ferè modum figurari. Titius homo prædives expectat hoc sero vespere diei Quadragesimæ Cajum suum per familiarem cum suo frequenti comitatu ; quare parat liberalem cœnam ; dubitat tamen vehementer, multos ex comitatu manè comedisse, atque timeret, ne serò iterum comedendo, frangant Jejunium ; potestne licitè cœnam præparare, & offerre ?

Ad id dico quatuor. Dico primò cœnam exhibere directà intentione, ut hospites cum violatione Jejunii cœnent, Titium licitè nequaquam posse, quia id esset, velle, eos hinc, & nunc peccare.

Dico secundò posse licitè (cum cautione mox dicenda in dico 3.) præparare cibos, non animo, ut hospites, & amici oblata acceptent, & completè cœnent ; sed animo, ut signa suæ amicitia, liberalitatis appareant ; nullo tamen modo potest cogere ; nam hæc oblatio apparet merum urbanitatis signum esse, & invitatio ad legitimum jentaculum, quæ est actio ex se indifferens, & ipse excusatur à ratione officii suæ amicitia ; coactio verò ad plenè cœnandum urgeret amicos ad actionem pravam, hoc est, ad violandum præceptum Ecclesie.

Dico tertio. Quoniam verò res hæc est plena periculi peccandi ; ideò Titius, si nec inurbanitatem sibi exprobendam, nec aliud malum timeat, obligatur

Bbb

ligatur

ligatur ex charitate ostendere, se ex parte sua præparasse quidem cibos, atque offerre; cæterum quisque propriæ conscientiæ consulat in hunc ferè modum dicens: Domini mei, ego officio meo infervio, quilibet autem, quid sibi liceat, consideret.

Dico quartò carnes nullo posse modo à Titio præparari, vel offerri; quia nec ratio amicitæ, nec ratio hospitis causa sufficiens est ad offerendas, vel præparandas illo die vitæ carnes: Læcivina autem hæc, ubi est communis usus Bullæ Cruciatæ, posset præparare, & offerre, cum simili cautione, quam modò diximus; ut scilicet quisque sumat illud, quod sibi licitum erit.

De Cauponibus, & vendentibus cibos.

10. **I**nquires tertio; Quomodo se Igerere debeant caupones, & vendentes cibos tempore Jejunii cum eumentibus non jejunaturis.

Respondeo, ut huic quæstioni faciam satis, plures, varioque casus esse distinguendos.

Primò. Certum sit, quando probabiliter caupo, vel vendens cibos Quadragesimales judicat, eumentes non violaturos esse Jejunium posse licitè iis ministrare, parare, immò eosdem invitare ad emendum, quia sic non cooperatur ad ullum peccatum.

11. Secundò. Quid, si dictus caupo, vel vendens cibos Quadragesimales solùm dubitet, an Jejunium ii violaturi sint, comedendo pluries dictos Quadragesimales cibos?

Respondeo, posse etiam licitè, quia nemo præsumendus est malus, nisi contrarium constet; quare tunc non debet caupo, vel vendens putare, illos peccare velle, & consequenter licitè ministrare poterit, & vendere.

12. Tertio. Quid, si dictus vendens cibos Quadragesimales probabiliter, vel certò sciat, eumentes Jejunium violaturos?

Respondeo cum Sanchez *lib. 5. conf. cap. 1. dub. 6.* cum Diana *p. 1. tract. 4. resolut. 38.* etiam tunc satis probabiliter posse licitè. Ratio hujus concessionis illa est, quia scilicet ea ministratio, immò ultronea invitatio non fit à caupone, vel venditore directè sollicitando ad non Jejunandum, atque aded non fit ad alliciendum ad peccatum, sed ad lucrum expiscandum; idque sciunt, peccabèque noscunt eumentes, & ex alia parte illa subministrandi, atque invitandi actio opus est ex se indifferens, cum possint illi cibi emi ad licitum usum.

13. Dices. Ejusmodi emptio conjungitur cum peccato transgressionis præcepti Jejunii, ergo conjungitur cum peccato; transgressio enim illa peccatum est. Respondeo, coniungi quidem, sed ex malicia eumentium, non venditores excusantur propter ipsorum officium, quod ipsi sine fraude exercent, dum legales cibos, de quibus nos loquimur, vendunt.

14. Eisdem caupones posse, nolle recipere eos apud suum hospitium, qui vespere cœnaturi non sunt per plenam refectioem modò ex circumstantiis illud nolle non æquivalat coactio-

hi probabilis est sententia; tunc enim non compellunt ad plenam cœnam, sed utuntur jure suo, quo hospites allieiant ad divertendum in ipsorum hospitia. Cujus rei conjectura est, quia ii possent, si vellent, solum plene de vespere cœnare, non præmittendo plenum, seu perfectum prandium, & sic possent prædicti hospites Jejunium nequaquam violare. Quapropter sensus prædictorum cauponum est ferè hujusmodi: si tu velis apud me divertere, manè à cibo plene refectiois abstineas, cœnaturus postea apud me vespere. Si autem id tibi non placeat, de alio hospitio tibi consule.

15. Quartò. Cum dictum sit de vendentibus cibos legales, emergit dubitatio duplex. Prima, quid sentiendum sit de caupone vendente, ac ministrante lacticia in diebus vetitis? Secunda, quid de vendente, ac ministrante iisdem diebus carnes?

Respondeo: Hic ubi promulgatur Bulla Cruciatæ (quantum pertinet ad primam dubitationem propositam) idem esse sentiendum, quod diximus hæcenus de venditionibus, & ministrantibus cibos Quadragesimales. Ratio est, quia sensus offerentis semper, ubi ea promulgatur, intelligitur conditionatus, ut scilicet ea lacticia quis comedat, si licitè potest. Quid, si certò sciatur, accumbens eatere Bulla, & tamen sine necessitate, seu sine justa causa ea sit manducaturus? Respondeo Thomas Sanchez lib. 5. consil. cap. 1. dub. 16. num. 3. docet, non posse licitè, quando est dubium, an accumbens fruatur privilegio Bullæ Cruciatæ, quia

possessio stat pro præcepto, & excusatio est dubia, ut supponimus.

Hinc ergo sequitur, multò minùs licitè posse, quando est certum, quòd Bullam, vel simile privilegium, vel necessitatem non habeat. Sed profectò, si sit dubium, potest, quia in dubio nemo est judicandus immemor esse suæ salutis. Recole ea, quæ diximus cap. 10. num. 21. At si sit certum, quòd non habeat, non poterit, nisi justa, ac proportionata causa urgeat, qualis non est ipsum officium cauponis, ut erat num. 12. sufficiens causa pro vendendis cibis legalibus; quia tunc sine causa excusante esses offendiculo ipsi proximo ad illud peccatum, quod faciliè removeri posset, quando causa nulla ad ea ministranda te cogit; causa enim nulla judicatur esse illa, quæ sufficiens non est.

Dixi (ubi promulgatur Bulla Cruciatæ) nam ubi ea non promulgatur, idem ferè sentiendum est, quòd mox dicemus de carnibus.

16. Quintò. Quid de vendenti: bus carnes dicto tempore Jejunii, deque cauponibus eas parantibus, vel ministrantibus? Idemque quæritur de lacticiis in iis regionibus, ubi Bulla Cruciatæ nequaquam promulgatur.

17. Respondeo asserendo ea, quæ habet de hoc argumento Loth tract. 19. q. 1. art. 8. In locis Catholicis, ait, grave peccatum est. caupones apponere carnes in mensa hospitum suorum in die Jejunii, & graviter puniretur. si quis indifferenter id faceret, quia id censetur quadam tacita confessio hæresis, cum

heretici valde calumniantur præceptum S. Ecclesie de abstinentia à carnibus.

Dixi (indifferenter) nam conceditur in aliquo casu particulari ratione evidentis necessitatis, provenientis ex infirmitate, vel si nihil aliud suppeteret, vel si aliquis ex hospitibus, qui videretur fide dignus, diceret, id sibi à superioribus indultum. Hactenus Loth.

18. Videntes tamen (licet non parando, nec ministrando, nec invitando) lactinia, ut etiam carnes in diebus vetitis, ubi pro lactiniis non promulgatur Bulla in locis Catholicorum, tunc ego excusarem, quando non indifferentem pro omnibus, sed infirmis, & ægotantibus venderent; nam caterum in locis Catholicorum non videtur esse sufficiens causa ipsum officium vendendi res comestibiles; solum enim hoc officium concedit, posse vendere Quadragesimalia, non autem lactinia, vel carnes, ut dictum est num. 12. Sanè in nostra Diocesi nemo vendere publicè potest carnes in diebus vetitis, nisi cum licentia Archiepiscopi vel Vicarii. Sed redeo ad Loth, qui sic pergit: *In locis verò hereticorum, ubi passim solent ab aliis apponi, id licitum esset cauponi Catholico, posita duabus conditionibus (præciso semper contemptu Religionis.) Prima, si non possit recusare sine notabili suo incommodo, ut si alioquin ab hospitibus esset deferendus ad Magistratum, quia ad per se malum non est, sed quid indifferens, ergo supposita legitima, & proportionata causa id fieri potest sine peccato: qua ratione excusantur ancille Dominorum Hereticorum, qua diebus Jejuniorum*

coquunt carnes, & cenam parant, quia id sine notabili suo incommodo deservire non possunt: nam si possent, deberent certo, illos Dominos deserere, & aliam Catholicam invenire. Secunda, si caupo dictus non apponat carnes, nisi tantum, non enim ingeri possunt non vegetibus, quia hoc esset ad illentiam vitare, nisi forte apponat simul carnes, & pisces, relicta enimque potestate eligendi, ut faciunt plerique Catholici inter Hereticos, Hactenus Loth.

CAPUT ULT.

VARIA DE JEJUNIO.

Nonnulla, quæ in superioribus locum, vel non habuerunt, vel inter scribendum exciderunt, hîc asluere, ad hujus tractationis absolutum complementum, non gravabor.

De Jejunio in Pane, & Aqua.

1. Inquires primò, Qui vovit jejunare in pane, & aqua; vel cui impositum est pro pœnitentia suorum peccatorum simile Jejunium à Confessione, quantum vini bibendo mortaliter peccabit?

2. Respondeo. Hac in re videtur Castropalaus, nimis laxè esse loquutus tom. 3. tract. 15. dub. 12. num. 27. dum docet, votum abstinendi à vino obligare